

Bogolanfini

bogolan fortæller mange historie

om de stoffer Fil Bleu bruger

Bogolan ved Nigerfloden

Nigerfloden er over 4000 km lang. Den løber fra Guinea i sydvest gennem Mali til landet Niger og slår en stor bue op langs kanten til Sahara, før den langsomt drejer sydpå til Nigeria og udmunder i Guineabugten.

Floden har haft – og har stor betydning: Byer er vokset op omkring den og er blevet til vigtige handelscentre; varer er blevet udvekslet, traditioner og idéer er opstået.

Bogolanfini, som er en speciel måde at farve det vævede bomuldsstof på, er et eksempel på hvordan floden har været medvirkende til at udbrede kendskabet til en speciel tekstilteknik.

Bogolanfini er et ord der kommer fra bamanakan, dvs. det sprog som tales af bamana, den største etniske gruppe i Mali.

Teknikken med at male med mudder på stof har været vidt udbredt hos bamana- og mandebefolkningen, der oprindeligt var bosat i området nord og øst for Bamako i Mali. Det dekorede stof blev brugt til jægerens skjorter og kvindernes skørter. Mønstrene havde rituel betydning – både for kvindernes og mændenes vedkommende- og hang sammen med landsbysamfundenes religiøse tilgang, den oprindelige naturreligion.

Efter uafhængigheden i 1960 og som en følge af Islams tiltagende udbredelse, hvor de ritualer, som hørte til den oprindelige religion blev mere og mere undertrykte, blev anvendelsen af bogolan i klædedragten også mere og mere sjælden.

I Mali, hvor staten i årene efter uafhængigheden, ydede støtte til den traditionelle musik, støttede man også dansetrupperne og opmuntrede dem til aktiviteter. I dansetrupperne skulle man have den samme slags dragt på, når man optrådte. Dette satte gang i en masseproduktion af bogolanstoffer i byen Djenné ved Banifloden, en biflod til Nigerfloden. Det var bogolan i grove mønstre, hvor de plantefarvede dele af stoffet blev bevaret.

Det kan tage uger at lave et stort bogolan tekstil.

Osman er en trænet bogolanmaler. Han arbejder fra sit hus i landsbyen Minta i Mali. Alt, hvad han laver, er på bestilling, og han får flere bestillinger, end han kan overkomme, for han har også noget jord og nogle dyr, der skal passes..

Osman arbejder på vævet bomuld, der er dyrket lokalt og vævet af lokale vævere. Men regel kommer kunderne med den færdigsyede vare, en bluse, en bou-bou eller et tæppe, som de beder ham om at dekorere, men det sker også, at han får bestillinger, hvor han selv skal

skaffe vævet stof i baner og selv sørge for at de bliver syet sammen. Det er især, hvis det er bestillinger fra myndighedspersoner, som har råd til at betale. Osman laver bogolanfini til Fil Bleu, som f. eks. bliver syet til tasker og jakker.

Det første Osman gør er at vaske stoffet. Ikke fordi det er snavset, men fordi han vil have det til at krympe til den blivende størrelse. Derefter lægger han det i et bad af plantefarve, som er udvundet af blade fra et træ, som på bamana hedder N'galama (*Anogeissus leiocarpus*). Bladene giver stoffet en gul farve. Undertiden tilsætter han lidt stødt bark fra det samme træ, hvis han vil have en extra stærk farve. På denne måde bejser han stoffet: Dvs. han gør det muligt for mudderet, som han bagefter skal male med, at hæfte sig til stoffet og afsætte sin farve.

Osman lader det plantefarvede stof tørre grundigt i solen. Derved bliver det lidt blegere i farven, men det mister ikke sin evne til at fastholde mudderet farve.

For nogle måneder siden har Osman samlet meget fint mudder, da han var på rejse langs Banifloden i Nigerflodens indlanddelta. Mudderet er meget jernholdigt og i de måneder det har stået inde i den mørkeste krog af Osmans hus har det gæret og er nu blevet helt sort, og når han rører det op med vand, vil det være klar til brug.

Osman kender sine mønstre og kan planlægge arbejdet uden skitser, men ofte er det hans kunder som kommer med deres egne symboler eller budskaber som de vil have på tekstilet. Osman maler med en stump kvist, som han i enden har gjort blød, så han kan bruge den næsten som en pensel. Han starter arbejdet med at male konturerne op og arbejder sig efterhånden længere og længere ind i mønsteret. Når Osman har malet det grundlæggende mønster lægger han tekstilen ud i solen for at mudderet kan tørre og trænge ind i stoffet.

Det kan tage uger at lave et stort bogolan tekstil.

Osman er en trænet bogolanmaler. Han arbejder fra sit hus i landsbyen Minta i Mali.

Alt, hvad han laver, er på bestilling, og han får flere bestillinger, end han kan overkomme, for han har også noget jord og nogle dyr, der skal passes..

Osman arbejder på vævet bomuld, der er dyrket lokalt og vævet af lokale vævere. Men regel kommer kunderne med den færdigsyede vare, en bluse, en bou-bou eller et tæppe, som de beder ham om at dekorere, men det sker også, at han får bestillinger, hvor han selv skal

Osman lader det plantefarvede stof tørre grundigt i solen. Derved bliver det lidt blegere i farven, men det mister ikke sin evne til at fastholde mudderet farve.

For nogle måneder siden har Osman samlet meget fint mudder, da han var på rejse langs Banifloden i Nigerflodens indlandsdelta. Mudderet er meget jernholdigt og i de måneder det har stået inde i den mørkeste krog af Osmans hus har det gæret og er nu blevet helt sort, og når han rører det op med vand, vil det være klar til brug.

Osman kender sine mønstre og kan planlægge arbejdet uden skitser, men ofte er det hans kunder som kommer med deres egne symboler eller budskaber som de vil have på tekstilet. Osman maler med en stump kvist, som han i enden har gjort blød, så han kan bruge den næsten som en pensel. Han starter arbejdet med at male konturerne op og arbejder sig efterhånden længere og længere ind i mønsteret. Når Osman har malet det grundlæggende mønster lægger han tekstilen ud i solen for at mudderet kan tørre og trænge ind i stoffet.

Bogolan som symbol

Idag anvendes teknikken også af kvinderne hos andre befolkningsgrupper, som bozoer, dogon, senoufou m.fl men især ude i deltaet.

I 1980'erne blev teknikken genopdaget i regionen omkring Bamako. På en af kunsthøjskolerne i Malis hovedstad var en gruppe unge kunstnere, som kaldte sig "Groupe bogolan Kasobane" begyndt at eksperimentere med lokale materialer i deres forskellige udtryksformer, deriblandt bogolanteknikken. Gruppen fik lejlighed til at

udstille
medvirke

være en

den

Europa
Chris
modeller
Idag kan
den

værksteder hvor

unge mossier arbejder med at fremstille bogolan som de sælger til turisterne i boderne ved de store hoteller. De er ikke alle af lige god kvalitet, og farvningen ikke altid lige gennemført. Den fineste form for bogolanfini er stadig den, der laves af bamanaspecialister nord for Bamako og omkring Nigerfloden.

forskellige steder i Europa og kom på den måde til at

til at skabe en interesse om bogolan som

tekstiltradition. I årene derefter gik bogolan fra at

relativ ukendt tekstiltradition, til at blive et

internationalt symbol på afrikansk stil. Og da

kendte malinske designer, Chris Seydou,

indførte bogolan i mange af sine kreationer,

begyndte man rigtigt at lægge mærke til stilen i

og USA. Hvert år, og indtil sin død i 1994, viste

Seydou modeshow på TV i Vestafrika med

af mudderstofdesign.

man finde folk der laver bogolan mange steder i hele

vestafrikanske region. I Ouagadougou f.eks. er der flere

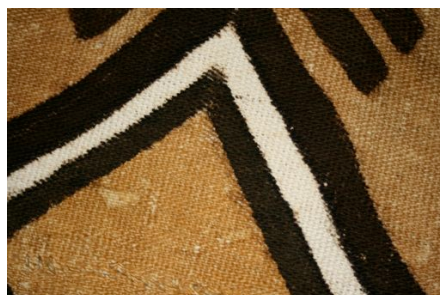
unge mossier arbejder med at fremstille bogolan som de

sælger til turisterne i boderne ved de store hoteller. De er ikke alle af lige god kvalitet, og

farvningen ikke altid lige gennemført. Den fineste form for bogolanfini er stadig den, der

laves af bamanaspecialister nord for Bamako og omkring Nigerfloden.

Anette Sonne as/IK/10

Du kan læse mere om Vestafrikanske tekstiler og folk i bogen "Afrikas Farver"

ISBN 87-987493-2-3 - Prisen er 100 kr + forsendelse. Kan bestilles hos IK på ik@kommunikation.dk